มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล

การชันสูตรพลิกศพและรับรองการตาย

นิติกร โปริสวาณิชย์

ภาควิชานิติเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ปัญญาของแผ่นดิน

เป้าหมาย

เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา 2555

อธิบายความรู้ภาคทฤษฎี หลักการภาคปฏิบัติเบื้องต้นในเรื่องทางนิติเวชศาสตร์ และ

- **สามารถชันสูตรพลิกศพ การเก็บวัตถุพยานจากศพ และสามารถออกรายงานการชันสูตรพลิกศพร่วมกับพนักงานสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนดได้**
- **สามารถ**ตรวจและให้ความเห็นหรือ**ทำหนังสือรับรอง**เกี่ยวกับผู้ป่วย ผู้พิการและทุพพลภาพ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย **ตามความที่กฎหมายกำหนดให้พนักงานสอบสวน องค์กร หรือ ศาลในกิจการต่าง ๆ ได้ เช่น** หนังสือรับรองสุขภาพ หนังสือรับรองความพิการทุพพลภาพ **หนังสือรับรองการตาย** การเป็นพยานต่อพนักงานสอบสวนและศาล
- สามารถระบุปัญหา วิเคราะห์และให้แนวทางปฏิบัติเชิงเวชจริยศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. มีความรู้เกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยในเรื่องการชันสูตรพลิกศพ รวมถึงหลักการและกระบวนการชันสูตรพลิกศพ
2. เข้าใจวิธีการตรวจศพภายนอกและดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดในการชันสูตรพลิกศพในที่ที่ศพอยู่ ตลอดจนตัดสินใจที่จะให้ส่งศพหรือสิ่งส่งตรวจจากศพ ไปตรวจเพิ่มเติมได้อย่างเหมาะสม
3. สามารถออกหนังสือรับรองการตายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เอกสารที่แนะนำให้ค้นคว้า

1. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเฉพาะม. 148-156 และพรบ.ที่เกี่ยวข้องกับการชันสูตรพลิกศพที่บังคับใช้ในปัจจุบัน เช่น พรบ.ว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพ ตามมาตรา 148 (3), (4) และ (5) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550
2. สมบูรณ์ ธรรมเถกิงกิจ และนิติกร โปริสวาณิชย์. เวชปฏิบัติทางนิติเวชศาสตร์กับเจตจำนงในกฎหมายชันสูตรพลิกศพของไทย. ใน : แสวง บุญเฉลิมวิภาส (บรรณาธิการ). นิติเวชศาสตร์และกฎหมายการแพทย์. 2560. พิมพ์ซ้ำครั้งที่ 4. สำนักพิมพ์วิญญูชน
3. **นิติกร โปริสวาณิชย์ และ กันต์ ทองแถม ณ อยุธยา (บรรณาธิการ). คู่มือการปฏิบัติงานทางนิติเวช (สำหรับแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์). 2557. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข**
4. Spitz, W. U., Fisher, R. S., Spitz, D, J., Clark, R. Spitz and Fisher's Medicolegal Investigation of Death: Guidelines for the application of pathology to crime investigation. 2006. 4th ed. Charles C Thomas Publisher.
5. Saukko, P., Knight, B. Knight's Forensic Pathology. 2016. 4th ed. CRC Press.

https://phdb.moph.go.th/main/index/download/2

หัวข้อบรรยาย

1. **หลักและกระบวนการชันสูตรพลิกศพ:** เจตนารมณ์และหลักการทางกฎหมาย ประเด็นและขั้นตอนในการปฏิบัติ แนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ
2. **การตัดสินใจดำเนินการ:** การส่งศพไปตรวจ การจัดการศพ หรือการส่งสิ่งส่งตรวจจากศพ
3. **เอกสาร:** รายงานของแพทย์ และหนังสือรับรองการตาย

หลักการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายไทย

- การชันสูตรพลิกศพ: การตรวจศพในที่เกิดเหตุ การผ่าศพหรือการตรวจพิสูจน์โครงกระดูก และส่งสิ่งส่งตรวจทางนิติเวช
  - **ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**: มีกฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานมี**อำนาจ**และ**หน้าที่**ดำเนินการ
  - **พิสูจน์ว่ามีการกระทำผิดหรือไม่**: สาเหตุการตายที่ผิดธรรมชาติและพฤติการณ์การตายว่าถูกผู้อื่นทำหรือไม่
  - **กฎหมายกำหนดให้ตอบคำถามร่วม**: ใคร (พิสูจน์บุคคล), เวลาตาย, สถานที่ที่เกิดเหตุตาย, สาเหตุการตาย (วินิจฉัยโรค) และผู้กระทำ (พิสูจน์ลักษณะ หรือกลไกของการกระทำ)

กรอบและเจตนารมณ์ของกฎหมาย

- ดำเนินการภายใต้กฎหมาย: ป.วิ.อาญา ม.148 - 156
- ทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- เป็นการสอบสวนการตายที่ผิดธรรมชาติ/เป็นที่สงสัย ว่าเกิดจากการกระทำความผิดหรือไม่
- ถ้ามีการกระทำความผิด ก็เป็นส่วนของการสอบสวนคดีอาญา
- เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียชีวิต

เหตุที่ต้องให้มีการชันสูตรพลิกศพ

มาตรา 148 เมื่อปรากฏ**แน่ชัด** หรือมีเหตุอัน**ควรสงสัย**ว่าบุคคลใด**ตาย โดยผิดธรรมชาติ** หรือ**ตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน** ให้มีการชันสูตรพลิกศพ *เว้นแต่ตายโดยการประหารชีวิตตามกฎหมาย*

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้น **คือ**

(1) ฆ่าตัวตาย

(2) ถูกผู้อื่นทำให้ตาย

(3) ถูกสัตว์ทำร้ายตาย

(4) ตายโดยอุบัติเหตุ

(5) ตายโดยยังมิปรากฏเหตุ

การตายโดยผิดธรรมชาตินั้น คือ?

- สิ่งที่กฎหมายบัญญัติไม่ใช่สาเหตุการตายทางการแพทย์
- แต่เป็นพฤติการณ์ที่ตาย (manner of death): ความมุ่งหวังที่ทำให้เกิดสาเหตุการตาย ได้แก่ ถูกฆ่า (homicide), ฆ่าตัวตาย (suicide), อุบัติเหตุ (accident), ตายโดยธรรมชาติ (natural) และ ไม่สามารถระบุได้ (undetermined)
- **สาเหตุการตายที่ผิดธรรมชาติ** (unnatural causes of mortality) มีเพียง 2 ประการ คือ จากความรุนแรง (violence/trauma) และจากสารเคมี (toxicology) ซึ่งไม่ใช่โรค (disease) แต่เกิดจากการกระทำของมนุษย์หรือจากพลังงานทางธรรมชาติเอง (physical agent)
- การตายโดยยังไม่ปรากฏเหตุ คือ การตายที่เกิดโดยกะทันหันไม่คาดคิด ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นการตายผิดธรรมชาติ รวมไปถึงการตายที่ยังไม่มีแพทย์รับรองสาเหตุ
- ต้องมีการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า เกิดจากการกระทำผิดกฎหมายหรือไม่

ข้อต่อไปนี้ เป็นการตายที่ต้องชันสูตรพลิกศพหรือไม่?

A. ผูกคอตาย

B. เสือกัด

C. เป็นมาลาเรียจากยุงป่ากัด

D. ถูกแทงตาย

E. ถูกรถชนตาย

F. ถูกยิงที่ท้อง ได้รับการผ่าตัด แต่เกิดติดเชื้อจากลำไส้ที่แตก ตายจากการติดเชื้อในกระแสเลือด

เมื่อมีเหตุที่ต้องชันสูตรพลิกศพ

มาตรา 149 ความตายผิดธรรมชาติเกิดมีขึ้น ณ ที่ใด ให้**เป็นหน้าที่ของสามี ภริยา ญาติ มิตรสหายหรือผู้ปกครองของผู้ตายที่รู้เรื่องการตาย**เช่นนั้นจัดการ ดังต่อไปนี้

(1) **เก็บศพไว้** ณ ที่ซึ่งพบนั้นเองเพียงเท่าที่จะทำได้

(2) **ไปแจ้งความแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ**โดยเร็วที่สุด

หน้าที่ดังกล่าวในวรรคต้นนั้นมีตลอดถึง**ผู้อื่น ซึ่งได้พบศพในที่ซึ่งไม่มีสามี ภริยา ญาติ มิตรสหาย หรือผู้ปกครองของผู้ตายอยู่ในที่นั้น**ด้วย

ผู้ใดละเลยไม่กระทำหน้าที่ดังบัญญัติไว้ในมาตรานี้ ต้องระวางโทษ

ถ้าหากแพทย์รักษาผู้ป่วยที่ ...

- ถูกรถยนต์ชน มีการบาดเจ็บที่ศีรษะ แล้วเสียชีวิต
- ตกต้นไม้ขณะไปตัดกิ่ง มีการบาดเจ็บที่ศีรษะ ได้รับการผ่าตัด ต่อมาติดเชื้อที่ปอด
- ถูกยิงที่ศีรษะ ต่อมาเสียชีวิต
- ถูกแทงที่หน้าอก ได้รับการผ่าตัด อาการดีขึ้น อยู่ดีๆ ก็หัวใจวาย เสียชีวิต
- ถูกยิงเข้าไขสันหลังที่คอ เดินไม่ได้ พูดจารู้เรื่อง รักษามา 20 ปี เข้าออกรพ. ด้วยเรื่องติดเชื้อที่ปอด ล่าสุดติดเชื้อมีอาการมาก แล้วเสียชีวิต
- ผู้ป่วย เสียชีวิตก่อนมาถึงรพ.

ศัลยศาสตรพลิกศพ

แพทย์จะต้องทำอย่างไร?

1. แจ้งญาติ เพื่อให้แจ้งความแก่เจ้าหน้าตำรวจ แล้วเข้าสู่กระบวนการชันสูตรพลิกศพ
2. หรือ ให้ทางรพ.ดำเนินการแจ้งตำรวจเอง
3. ไม่ต้องจัดการกับตัวศพใดใดทั้งสิ้น
4. ไม่ทำลายพยานหลักฐานที่ติดมาพร้อมกับผู้ป่วยทั้งหมด และนำมาให้เจ้าพนักงานผู้ชันสูตรพลิกศพ
5. ไม่ต้องรับรองการตาย เพราะเป็นหน้าที่ของผู้ชันสูตรพลิกศพอยู่แล้ว
6. ให้ความร่วมมือกับกระบวนการชันสูตรพลิกศพ ทั้งในเรื่องข้อมูล ความเห็น และเวชระเบียน

การเคลื่อนย้าย ทำลายหลักฐานหรือศพ

มาตรา 150 ทวิ ผู้ใดกระทำการใดๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป **เว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น** ต้องระวางโทษ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยทุจริตหรือเพื่ออำพรางคดี ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

แล้วแพทย์เข้าไปเป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ เมื่อใด?

มาตรา 150 ในกรณีที่จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ ให้**พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่***กับ***แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์**ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือได้รับหนังสืออนุมัติจากแพทยสภา ทำการชันสูตรพลิกศพโดยเร็ว ถ้าแพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ดังกล่าวไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้**แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ**ปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้**แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด**ปฏิบัติหน้าที่ ถ้าแพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดไม่มีหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้**แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ขึ้นทะเบียนเป็นแพทย์อาสาสมัครตามระเบียบของกระทรวงสาธารณสุข**ปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้แพทย์ประจำโรงพยาบาลของเอกชนหรือแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้น**เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา** ทั้งนี้.....

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพ

1. พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่

กับ

2. แพทย์ทางนิติเวชศาสตร์ หรือ แพทย์ประจำโรงพยาบาลของรัฐ หรือ แพทย์ประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือ แพทย์อาสาสมัครที่ขึ้นทะเบียน

- เป็นการสอบสวนการตาย และชี้ขาดพฤติการณ์ที่ทำให้ตาย ซึ่ง
- ขึ้นกับการวินิจฉัยเหตุตาย
- จึงต้องมีแพทย์

ไม่ออกชันสูตรพลิกศพได้หรือไม่?

- มาตรา 150 ทวิ วรรคแรกผู้ใดกระทำการใดๆ แก่ศพหรือสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พบศพก่อนการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น ในประการที่น่าจะทำให้การชันสูตรพลิกศพหรือผลทางคดีเปลี่ยนแปลงไป **เว้นแต่จำเป็นต้องกระทำเพื่อป้องกันอันตรายแก่อนามัยของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น** ต้องระวางโทษ
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปร่วมชันสูตรพลิกศพตามมาตรา 148 (3) (4) และ (5) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2550
  - มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่ผ่านการอบรมทางนิติเวชศาสตร์ไปร่วมชันสูตรพลิกศพในที่เกิดเหตุแทน = เป็นตัวแทนของแพทย์
  - เฉพาะความตายตามมาตรา 148 (3) (4) และ (5) (ตามม.7 พรบ.แก้ไขป.วิ.อ. ฉ.21 2542)
  - ขยายระยะเวลาการอนุโลมให้แพทย์มอบหมายตัวแทนไปได้โดยออกเป็นพรฎ. ล่าสุดเป็นฉ.4 (2565) ขยายตั้งแต่ 1 ม.ค. 66 – 31 ธ.ค. 70

การตายผิดธรรมชาติชนิดพิเศษ

- ความตายที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ – ตายผิดธรรมชาติที่เกิดจากเจ้าพนักงานกระทำ (วิสามัญฆาตกรรม)
- การตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ (death in custody) - ทั้งที่ตายผิดธรรมชาติและตายตามธรรมชาติ แต่เกิดในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานเช่น ในระหว่างถูกควบคุมตัวในสถานการณ์ต่างๆ ถูกกักขัง หรือถูกจำคุก เป็นต้น
- นอกจากคุ้มครองสิทธิของผู้ตายแล้ว ยังมีเจตนารมณ์ เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วย
- เพิ่มเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ชันสูตรพลิกศพร่วม อีก 2 ฝ่าย

มาตรา 150 วรรค 3

ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้**พนักงานอัยการ***และ***พนักงานฝ่ายปกครองตำแหน่งตั้งแต่ระดับปลัดอำเภอ**หรือเทียบเท่าขึ้นไปแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่เป็นผู้ชันสูตรพลิกศพ**ร่วมกับพนักงานสอบสวนและแพทย์ตามวรรคหนึ่ง** และให้นำบทบัญญัติในวรรคสองมาใช้บังคับ

การชันสูตรพลิกศพอย่างเปิดเผย

- มาตรา 150 วรรค 2

ให้เป็นหน้าที่ของ**พนักงานสอบสวน**แจ้งแก่**ผู้มีหน้าที่ไปทำการชันสูตรพลิกศพ**ทราบ และก่อนการชันสูตรพลิกศพ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้**สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือญาติของผู้ตายอย่างน้อยหนึ่งคนทราบ***เท่าที่จะทำได้*

หน้าที่ของผู้ชันสูตรฯ

มาตรา 154 ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพทำความเห็นเป็นหนังสือแสดง**เหตุ**และ**พฤติการณ์ที่ตาย** ผู้ตายคือ**ใคร** ตาย**ที่ไหน เมื่อใด** ถ้าตายโดยคนทำร้าย ให้กล่าวว่าใครหรือสงสัยว่า**ใครเป็นผู้กระทำผิด**เท่าที่จะทราบได้

หัวข้อที่ต้องตอบคำถาม และความสำคัญ

1. ผู้ตายเป็นใคร ➢ ข้อมูลภายนอก ผ่าศพตรวจ ตรวจทางการพิสูจน์หลักฐาน ตรวจทางห้องปฏิบัติการ
2. สถานที่ตาย ➢ ความเห็นจากข้อมูลอื่น
3. เวลาตาย ➢ การประมาณเวลาตายจากการเปลี่ยนแปลงภายหลังตาย
4. สาเหตุการตาย ➢ การวินิจฉัย: ประวัติ ข้อมูล การตรวจศพ การผ่าศพ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ
5. พฤติการณ์การตาย ➢ การสังเคราะห์จากข้อมูลต่างๆ
6. ผู้ทำให้ตาย ➢ ความเห็นทางนิติเวชศาสตร์เกี่ยวกับกลไกการบาดเจ็บหรือสารพิษ และข้อมูลทางการพิสูจน์หลักฐาน หรือทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง การสอบสวนของตำรวจ

ประเด็นการตรวจของแพทย์

1. **Personal identification:** การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล
2. **Postmortem change:** การประมาณเวลาตาย (postmortem interval: PMI) จากการเปลี่ยนแปลงภายหลังตาย
3. **Cause of death:** สาเหตุการตาย
   - มีร่องรอยของการบาดเจ็บหรือไม่
   - มีข้อมูลหรือข้อสงสัยว่าเกิดจากสารพิษหรือยาหรือสารเคมี หรือไม่

Identification

ประเภทของการตรวจพิสูจน์	ชนิดของข้อมูลการตรวจพิสูจน์	วิธีการเปรียบเทียบข้อมูล	ระดับของความน่าเชื่อถือ
ข้อมูลที่แสดงความน่าจะเป็น (Presumptive identification data)	1. ลักษณะภายนอกโดยทั่วๆไปที่ไม่จำเพาะ (Non-specific general appearance & biological profile)	ข้อมูลในข้อ 1. ถึง 3. สามารถใช้เปรียบเทียบโดยการจดจำได้ของผู้ที่รู้จักคุ้นเคย หรือจากภาพถ่าย (Visual recognition)	☆
	2. ข้าวของเครื่องใช้ติดตัว (Personal effects or belongings)		
	3. ลักษณะหรือตำหนิของร่างกายจากภายนอก (Physical effects of the external body appearance)	ข้อมูลในข้อ 1. ถึง 3. สามารถใช้เปรียบเทียบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้หรือที่มีอยู่อย่างง่าย (Simple comparative matching)	☆☆
	4. ลักษณะหรือผลจากการตรวจทางมานุษยวิทยากายวิภาคจำเพาะ (Specific anthropological profile)	ข้อมูลในข้อ 4. และ 5. สามารถใช้เปรียบเทียบโดยนักวิทยาศาสตร์ หรือผู้ที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางกับข้อมูลที่ได้มาหรือข้อมูลทางการแพทย์ที่มีอยู่ (Scientific comparative matching)	☆☆☆
	5. ลักษณะทางกายวิภาค หรือร่องรอยทางพยาธิสภาพหรือการรักษาโรคบางชนิดจากการตรวจร่างกายและผ่าศพ (Anatomical or medical data retrieved from an autopsy)		
ข้อมูลที่สามารถยืนยันได้ (Positive identification data)	6. การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ นิ้วเท้า ฝ่ามือและฝ่าเท้า (Fingerprints)	ข้อมูลในข้อ 6. ถึง 8. สามารถใช้เปรียบเทียบโดยนักวิทยาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญกับข้อมูลที่มีอยู่แล้วโดยไม่อาจบิดเบือนได้ง่ายๆ (Highly scientific comparative matching)	☆☆☆☆
	7. การตรวจทางทันตกรรม (Odontological data)		
	8. การตรวจลักษณะทางพันธุกรรม (Genetic profile or markers)		

นิติกร โปร่งวาณิชย์ © 2568

PMI

1. **PM rigidity:** posture, joint distribution, level of contraction
2. **PM lividity:** position, appearance, development
3. **Decomposition:** TDS-assisted (Tropical Decomposition Score)

PM estimation

การตรวจ	ผลการตรวจ	การแปลผล	หมายเหตุ
ภาวะเลือดตกสู่ที่ต่ำ (*livor mortis*)	เริ่มมองเห็นได้	ศพอยู่ในท่าทางดังกล่าวประมาณ 1 ชั่วโมง	อาจจะคลาดเคลื่อนได้มากขึ้นกับอุณภูมิ โดยเฉพาะระยะเวลาที่ fix
	กระจายทั่วบริเวณและยังกดจาง	ศพอยู่ในท่าทางดังกล่าวประมาณ 2-8 ชั่วโมง	
	สีเข้มขึ้น กระจายเต็มจนล้นสูงขึ้น และกดจางได้ยาก	ศพอยู่ในท่าทางดังกล่าวประมาณ 8-10 ชั่วโมง	
	กดไม่จาง (fix)	ศพอยู่ในท่าดังกล่าวกว่า 10 ชั่วโมง	
ภาวะแข็งตัวของศพ (*rigor mortis*)	ขากรรไกร เริ่มแข็ง	เสียชีวิตมาประมาณ 2 ชั่วโมงขึ้นไป	การเปลี่ยนท่าทางของศพ การดัดดึงกล้ามเนื้อ หรือกรณีกระดูกแขนขาหัก หรือกรณีที่มีข้อยึดติดอยู่เดิม หรือมีปัจจัยอื่นๆ เช่น อุณหภูมิ การออกกำลัง อาจทำให้การประมาณการดังกล่าวคลาดเคลื่อนได้
	ขากรรไกร คอ ข้อมือ และข้อศอก แข็ง	เสียชีวิตมาประมาณ 2-4 ชั่วโมง	
	ข้อเท้า และหัวเข่า แข็ง	เสียชีวิตมาประมาณ 4-6 ชั่วโมง	
	แข็งเกือบเต็มที่	เสียชีวิตมาประมาณ 6-8 ชั่วโมง	
	ศพแข็งตัวเต็มที่ (เมื่อเลย 10 ชั่วโมง อาจจะพบการอ่อนตัว)	เสียชีวิตมาประมาณ 8-12 ชั่วโมง	

TDS

Tropical Decomposition Score (TDS)

TDS = (aH) + (aT) + (aL) + b + c+ d + e

a = Discoloration of skin:
Head (**aH**), Trunk (**aT**), Limbs (**aL**)
b = Bloating
c = Skin bleb and slippage
d = Hair loss
e = Skeletonization

95% CI of TDS (overall range)	PMI (hr.)
22-23 (10-28)	48-72
32-33 (29-32)	96-120
36-37 (22-37)	>120-144
37-38 (>37)	>144-168

a: 1=none, 2=pink, 3=marbling, 4=green, 5=starting black, 6=black, 7=grey, 8=brown and starting to dry

b: 1=none, 2=starting to bloat, 3=full bloating, 4=partial deflated, 5= fully deflated

c: 1=none, 2=few bleb/no slippage, 3=generalized bleb/mild slippage (<50% BSA), 4=moderate slippage (50-75% BSA), 5=full slippage (>75% BSA)

d: 1=none, 2=detectable loss

e: 1=none, 2=facial bony exposure ≤ 25%, 3=facial bony exposure ≤ 50%, 4=facial bony exposure ≤ 75%, 5=total facial bony exposure, 6-9 =extremity exposure of subcutaneous/muscle and tendon/ligament and tenure tissue/bone, 10=full skeletonization

Meewuttisom K. & Poriswanish N. *JFPAT*, 2014;8(2): 112-126.

https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14456/jfpat.2014.9

การชันสูตรศพภายนอกเพื่อวินิจฉัยสาเหตุการตาย

- นอกจากการตรวจเพื่อบันทึกข้อมูลเพื่อระบุเอกลักษณ์บุคคล และการเปลี่ยนแปลงภายหลังตายแล้ว แพทย์ต้องวินิจฉัยเหตุตาย
- หลักการตรวจและวินิจฉัยเหตุตาย ต้องคิดถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย
  1. มีสาเหตุที่ผิดธรรมชาติหรือไม่: ตรวจหาร่องรอยการบาดเจ็บ ตรวจหาสาเหตุทางพิษวิทยา
  2. ถ้าไม่คิดว่าเป็นเรื่องที่ผิดธรรมชาติ: ซักประวัติ ตรวจร่างศพ และดูเอกสารทางการแพทย์ที่มีหรือยารักษา เพื่อสันนิษฐานสาเหตุตายเท่าที่ทำได้
  3. ถ้ามีร่องรอยหรือข้อสงสัยว่าจะเกิดจากเหตุที่ผิดธรรมชาติ: ตรวจศพโดยละเอียด รวมถึงสอบถามประวัติ เพื่อหาข้อมูลทีละประเด็นให้ได้มากที่สุด

การตรวจการบาดเจ็บ

- การดู คลำ และขยับ
- การตรวจด้วยเครื่องมืออื่น เช่น ภาพถ่ายรังสี เป็นต้น
- หากว่ารายนั้นได้รับการตรวจรักษาในโรงพยาบาลมาก่อน ก็อาจจะมีผลการตรวจต่าง ๆ เพื่อช่วยวินิจฉัย

ประเด็นเรื่องการบาดเจ็บ

- มีการบาดเจ็บอะไรบ้าง
- เกิดขึ้นก่อนหรือหลังการตาย
- เป็นสาเหตุตายได้หรือไม่
- อธิบายหรือเข้ากันกับเหตุการณ์หรือสถานที่พบศพหรือไม่
- มีกลไกของการบาดเจ็บอย่างไรบ้าง
- การบาดเจ็บตำแหน่งใดเกิดขึ้นก่อน
- มีลักษณะพิเศษ หรือจำเพาะที่ต้องตรวจค้นหรือไม่ และตรวจจากอะไรบ้าง รวมถึงต้องส่งสิ่งส่งตรวจอะไรบ้าง
- ลักษณะทางพยาธิสรีระอย่างไร หรือผู้ตายสามารถทำอะไรต่อไปได้บ้าง หลังจากได้รับบาดเจ็บ และทำได้หรือมีชีวิตอยู่ได้นานเท่าใด
- มีวัตถุพยานที่จะต้องเก็บและส่งตรวจหรือไม่ และจะต้องทำอย่างไร

ประเด็นเรื่องสารพิษ

- ผู้ตายน่าจะได้รับสารพิษใด → การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- ได้รับมากหรือน้อยเพียงใด → การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- ได้รับทางใด → การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- ทำให้เกิดอาการใด → การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- เป็นสาเหตุตายได้หรือไม่
- ได้รับมานานเท่าใด
- พบสารพิษเหล่านั้นจากที่ใด หรือสงสัยว่าจะมีอยู่ที่ใดบ้าง → การตรวจสถานที่เกิดเหตุ
- จะตรวจยืนยันได้อย่างไร

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการชันสูตรพลิกศพ

1. **กล้องถ่ายภาพ**
2. **ถุงมือ หรือ อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อหรือปนเปื้อน**
3. **ปากกาสำหรับเขียน**
4. **เทปวัดความยาว และไม้บรรทัด**
5. **แบบรายงานการชันสูตรพลิกศพ พร้อมวัสดุสำหรับสำเนา เช่น กระดาษคาร์บอน และแผ่นรองเขียน** (หรืออาจจะเขียนที่รพ.แล้วค่อยถ่ายสำเนาเก็บไว้)
6. **ไฟฉาย**
7. เครื่องมือสื่อสาร เช่น วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่
8. กระดาษเปล่าสำหรับทำแผนผัง
9. อาจมี ปากคีบ ถุงพลาสติก หรือซองสำหรับใส่วัตถุพยาน และเทปสำหรับเขียน label วัตถุพยาน

เมื่อชันสูตรพลิกศพจนเสร็จสิ้น

- การชันสูตรพลิกศพสามัญ

  มาตรา 150 วรรคแรก (ต่อ)

  .....ทั้งนี้ ให้**พนักงานสอบสวนและแพทย์**ดังกล่าวทำ**บันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพ**ทันที และให้**แพทย์**ดังกล่าวทำ**รายงานแนบท้าย**บันทึกรายละเอียดแห่งการชันสูตรพลิกศพด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ รายงานดังกล่าวให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนชันสูตรพลิกศพ และ*ในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญา* ให้พนักงานสอบสวน*ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพไปยังพนักงานอัยการ*เมื่อเสร็จสิ้นการชันสูตรพลิกศพโดยเร็วและให้พนักงานอัยการ*ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 156*

  มาตรา 156 ให้ส่งสำนวนชันสูตรพลิกศพในกรณีที่ความตายมิได้เป็นผลแห่งการกระทำผิดอาญาไปยัง**ข้าหลวงประจำจังหวัด**

การชันสูตรพลิกศพวิสามัญ

- มาตรา 150 วรรค 4 และ 5

เมื่อได้มีการชันสูตรพลิกศพตามวรรคสามแล้ว ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้**พนักงานอัยการเข้าร่วมกับพนักงานสอบสวนทำสำนวนชันสูตรพลิกศพ**ให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวันแต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

เมื่อได้รับสำนวนชันสูตรพลิกศพแล้ว ให้**พนักงานอัยการทำคำร้องขอต่อศาลชั้นต้น**แห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาล**ทำการไต่สวน***และ***ทำคำสั่ง**แสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุและพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าใครเป็นผู้กระทำร้ายเท่าที่จะทราบได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน ถ้ามีความจำเป็น ให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวนชันสูตรพลิกศพ

- ประกอบ มาตรา 155/1 รายละเอียดของหน้าที่ระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการ และ มาตรา 150 วรรค 7-11 กระบวนการไต่สวนของศาล

การเขียนรายงานชันสูตรพลิกศพ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

รายงานการชันสูตรพลิกศพ

รายงานของตำรวจที่ใช้เป็นบันทึกรายละเอียดฯ

แบบรายงานของแพทย์ที่ตำรวจมีให้ทางด้านหลัง

ตัวอย่างรายงานของแพทย์

สิ่งที่แพทย์ได้ตรวจ

1. สภาพภายนอก: ศพชายไทยวัยหนุ่ม รูปร่างสันทัด สวมเสื้อยืดคอปกสีเทา กางเกงขายาวสีเข้ม คาดเข็มขัดหนัง และสวมรองเท้าผ้าใบ พบรอยสักอักขระยันต์สีเขียวบริเวณต้นแขนข้างขวา และกลางหลัง พบรูฉีกขาดบริเวณหน้าอกเสื้อด้านขวาและกลางด้านหลังของเสื้อ เสื้อเปื้อนคราบเลือด โดยศพนอนหงายบนพื้นและพบกองเลือดอยู่โดยรอบศพ

2. การเปลี่ยนแปลงภายหลังตาย: ศพแข็งตัวบริเวณขากรรไกร คอ และข้อมือทั้งสองข้าง ข้อศอกแข็งตัวปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆยังไม่พบว่าแข็งตัว พบการตกของเลือดลงต่ำภายหลังตายลักษณะเป็นหย่อมสีแดงคล้ำบริเวณหลัง เพิ่งเริ่มเกิดขึ้น

3. ตรวจร่างกาย พบบาดแผลฉีกขาดบริเวณหน้าอกด้านขวา โดยมีคราบสีเทาจางๆและจุดเลือดออกเล็กๆรอบบาดแผล และพบบาดแผลฉีกขาดบริเวณกลางหลัง ไม่พบบาดแผลอื่นๆ

สาเหตุการตาย: บาดแผลกระสุนปืนเข้าร่างกาย

ให้จัดการศพโดย: ส่งศพตรวจ

จะจัดการกับศพอย่างไร?

มาตรา 151 ในเมื่อมีการ**จำเป็น**เพื่อ**พบเหตุของการตาย เจ้าพนักงานผู้ทำการชันสูตรพลิกศพมีอำนาจสั่งให้ผ่าศพ**แล้วแยกธาตุส่วนใด หรือ**จะให้ส่งทั้งศพหรือบางส่วน**ไปยัง**แพทย์หรือพนักงานแยกธาตุของรัฐบาล**ก็ได้

ดุลยพินิจเรื่องความจำเป็น?

1. เจตนารมณ์ของกฎหมายคืออะไร
2. ตอบคำถามได้มากน้อยเพียงใด
3. ความจำเป็นที่ต้องตอบคำถามนั้น
4. ศพที่ไม่มีญาติรับไป
5. ศพที่มีประเด็นทางศาสนาและวัฒนธรรม

เหตุของการตาย?

- ศพที่ตายจากกระสุนปืนเข้าศีรษะ – ทราบเหตุตายหรือไม่?
- ศพที่หมดสติที่บ้านและตายก่อนมาถึงโรงพยาบาล เชื่อว่าป่วยตาย หรือตายตามธรรมชาติ – ต้องทราบเหตุตายที่ชัดเจนหรือไม่?
- เหตุของการตาย (ม.151) กับ เหตุที่ตาย (ม.154) คืออะไร?
- คำถามอื่น นอกจากเหตุที่ตาย ตอบได้อย่างไร โดยเฉพาะพฤติการณ์ที่ตาย และ ผู้ใดทำให้ตาย?

แนวทางการใช้ดุลยพินิจของแพทย์

1. ระบุพฤติการณ์ได้หรือไม่?
   - สาเหตุการตาย มีแนวโน้มที่จะผิดธรรมชาติ
   - อายุน้อย ไม่เคยเจ็บป่วย
   - ศพเปลี่ยนสภาพไปมาก
2. ถ้าถูกผู้อื่นทำให้ตาย
   - กรณีถูกทำร้ายหรือฆาตกรรม: เก็บวัตถุพยานหรือตรวจทางห้องปฏิบัติการ พิสูจน์หากลไก
   - กรณีทำโดยประมาท เช่น อุบัติเหตุจราจร: เก็บวัตถุพยานหรือตรวจทางห้องปฏิบัติการ พิสูจน์หากลไก
   - จากการรักษาพยาบาล?
3. ถ้าฆ่าตัวตาย
4. ถ้าตายโดยอุบัติเหตุ
5. ถ้าตายด้วยโรค
   - ต้องหาสาเหตุเพื่อวัตถุประสงค์อื่น เช่น ประกันชีวิต?

สรุปแนวทางการใช้ดุลยพินิจ

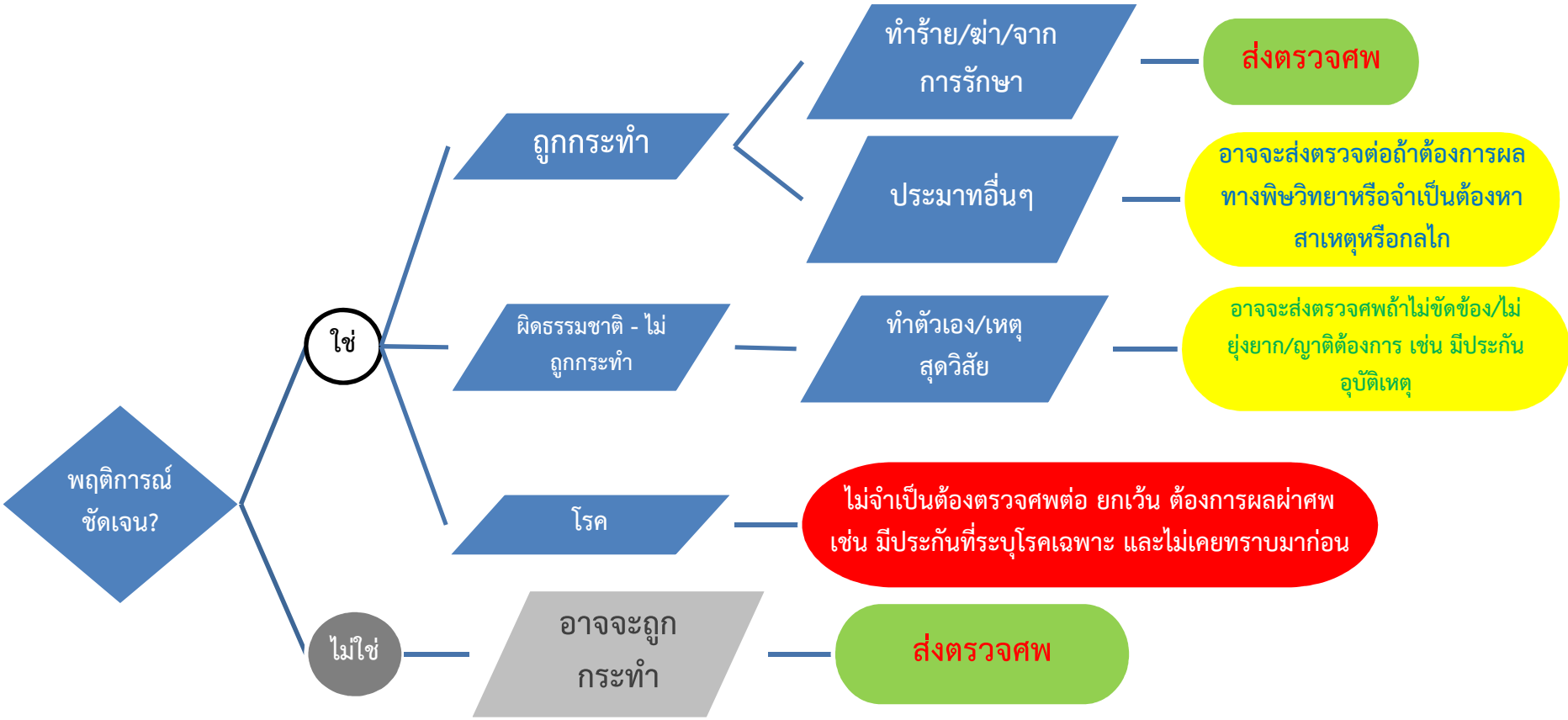

ถูกกระทำ = มีผู้กระทำผิด ไม่ว่าเจตนาหรือไม่

การใช้อำนาจสอบสวน

- มาตรา 155 ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้อันว่าด้วยการสอบสวนมาใช้แก่การชันสูตรพลิกศพโดยอนุโลม

  ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 172 ตรี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การไต่สวนของศาลตามมาตรา 150 ในคดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี

- มาตรา 153 ถ้าศพฝังไว้แล้ว ให้ผู้ชันสูตรพลิกศพจัดให้ขุดศพขึ้นเพื่อตรวจดู เว้นแต่จะเห็นว่า**ไม่จำเป็น**หรือจะ**เป็นอันตรายแก่อนามัยของประชาชน**

- มาตรา 244 ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึง**หลักทางศาสนา**และไม่ก่อให้เกิด**อันตรายร้ายแรง**อย่างอื่น

- สามารถขอดูเอกสารหรือเวชระเบียนได้

ศพอิสลามิกชน

- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 408/2517 กับระเบียบการชันสูตรพลิกศพของกรมตำรวจ ข้อ 319 วรรคท้าย และหนังสือของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ สพ. 223/2541
- คำสั่งแรกสิ้นผลทางกฎหมายไปแล้ว ส่วนหนังสือฉบับหลังไม่มีสภาพบังคับ
- **ขอร้อง**ให้ละเว้นการผ่าหรือทำลายส่วนของศพให้มากที่สุด หากไม่จำเป็น และสมควรรีบตรวจชันสูตรพลิกศพโดยเร็วเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การประกอบพิธีทางศาสนา
- หากว่ามีเหตุจำเป็น ก็สามารถสั่งให้ผ่าศพได้ เพราะหลักศาสนาอิสลามนั้นให้ถือความจำเป็นของกฎหมายบ้านเมืองอยู่เหนือหลักความเคารพและให้เกียรติต่อร่างผู้ตาย

หนังสือรับรองการตาย

- เป็นหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- เจ้าบ้านหรือผู้พบศพต้องแจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่คนตายภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาตาย หรือเวลาที่พบศพ หรือการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้น
- ต้องการหนังสือรับรองการตาย
- ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการตาย คือ แพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการตายนั้นได้แก่
  1. แพทย์ผู้ที่รักษาพยาบาลก่อนตายหรือคณะแพทย์ผู้ที่ทำหน้าที่วินิจฉัย เช่น การตายที่ขอผ่าศพตรวจ หรือตรวจบางส่วนเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุป (ทร.4/1 ตอนที่ 1)
  2. แพทย์ผู้ชันสูตรพลิกศพ หรือแพทย์ผู้มีหน้าที่ผ่าตรวจศพตามกฎหมาย เมื่อการชันสูตรพลิกศพเสร็จสิ้นลงโดยไม่ได้ส่งศพเพื่อไปตรวจพิสูจน์ต่อ (ทร.4)

ตัวอย่างของหนังสือรับรองการตาย

หนังสือรับรองการตาย

ข้อสันนิษฐานสาเหตุการตาย โดยแพทย์

(ได้จากการสอบถามข้อมูลจากญาติผู้ตาย หรือผู้รู้รายละเอียด หรือประวัติการรักษาในสถานพยาบาล ซึ่งผู้สันนิษฐานอาจมิได้พบศพ)

สาเหตุการตายในเอกสารฉบับนี้ ไม่สามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีทางแพ่ง / อาญาได้

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ) a) ..... (due to) b) ..... (due to) c) ..... (due to) d) ..... (กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต ....
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน.....	
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* ** (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย).....	
	4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

ลงชื่อ ..... ผู้สันนิษฐานสาเหตุการตาย

(.....)

** กรณีที่ไม่มีโรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลอยู่ห่างไกล ให้สาธารณสุขอำเภอหรือหัวหน้าสถานีอนามัยเป็นผู้ให้สาเหตุการตาย โดยลงรายการเฉพาะข้อ 3,4 เท่านั้น

หมายเหตุ: *สาเหตุการตายที่ระบุในใบรับแจ้งการตายฉบับนี้ ระบุไว้ตามกฎเกณฑ์บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ เพื่อรวบรวมข้อมูลทะเบียนราษฎร, ทำสถิติการตายของประเทศและใช้ในด้านการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขเท่านั้น จึงอาจแตกต่างจากใบรับรองทางกฎหมายชนิดอื่น (เช่น ใบชันสูตรพลิกศพ) ได้*

- **ส่วนที่** 1 เป็นไปตามแบบสากลขององค์การอนามัยโลก เพื่อการจัดทำ**สถิติชีพ**
- **ส่วนที่** 2 มีเฉพาะของประเทศไทยที่ให้เขียนชื่อโรคเป็นภาษาไทย สำหรับพิมพ์ลงใน**มรณบัตร**และข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์กรณีที่ผู้เสียชีวิตเป็นสตรี หรือข้อมูลการสิ้นสุดการตั้งครรภ์ (หลังแท้งหรือหลังคลอด) ในเวลาไม่เกิน 6 สัปดาห์

การระบุสาเหตุการตายเพื่อลงรหัสโรค

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ) a) ..... (due to) b) ..... (due to) c) ..... (due to) d) ..... (กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด) 2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน.....	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต ....
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* ** (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย)..... 4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

- ตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD): ไม่ลง mode of death (แต่มีข้อยกเว้น)
- ผลอยู่ก่อนเหตุ และเหตุสุดท้ายมีความหมายมากที่สุด เพราะเป็นต้นเหตุ
- สาเหตุที่อาจจะเกี่ยวข้องกัน เป็นเหตุหนุน
- การตายผิดธรรมชาติ จะมีต้นเหตุเป็นพฤติการณ์ (external causes of mortality)

ICD-10

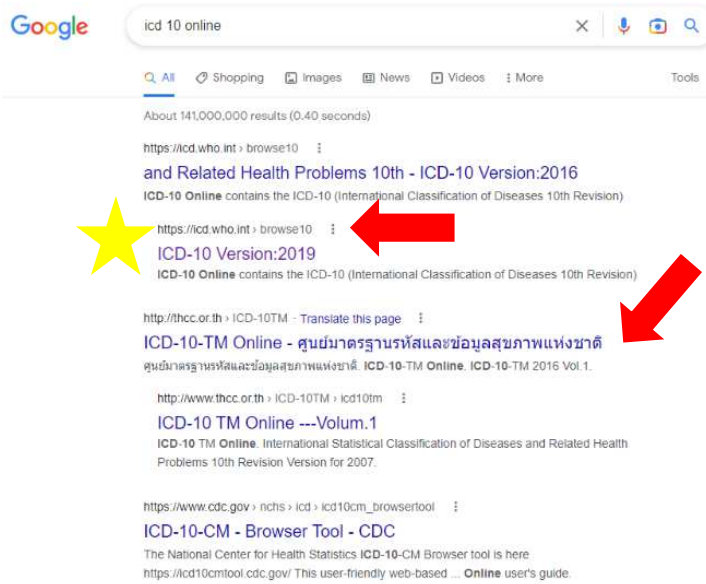
Google
icd 10 online
All
Shopping
Images
News
Videos
More
Tools
About 141,000,000 results (0.40 seconds)
https://icd.who.int › browse10
and Related Health Problems 10th - ICD-10 Version:2016
ICD-10 Online contains the ICD-10 (International Classification of Diseases 10th Revision)
https://icd.who.int › browse10
ICD-10 Version:2019
ICD-10 Online contains the ICD-10 (International Classification of Diseases 10th Revision)
http://thcc.or.th › ICD-10TM · Translate this page
ICD-10-TM Online - ศูนย์มาตรฐานรหัสและข้อมูลสุขภาพแห่งชาติ
ศูนย์มาตรฐานรหัสและข้อมูลสุขภาพแห่งชาติ. ICD-10-TM Online. ICD-10-TM 2016 Vol.1.
http://www.thcc.or.th › ICD-10TM › icd10tm
ICD-10 TM Online ---Volum.1
ICD-10 TM Online. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision Version for 2007.
https://www.cdc.gov › nchs › icd › icd10cm_browsertool
ICD-10-CM - Browser Tool - CDC
The National Center for Health Statistics ICD-10-CM Browser tool is here
https://icd10cmtool.cdc.gov/ This user-friendly web-based ... Online user's guide.

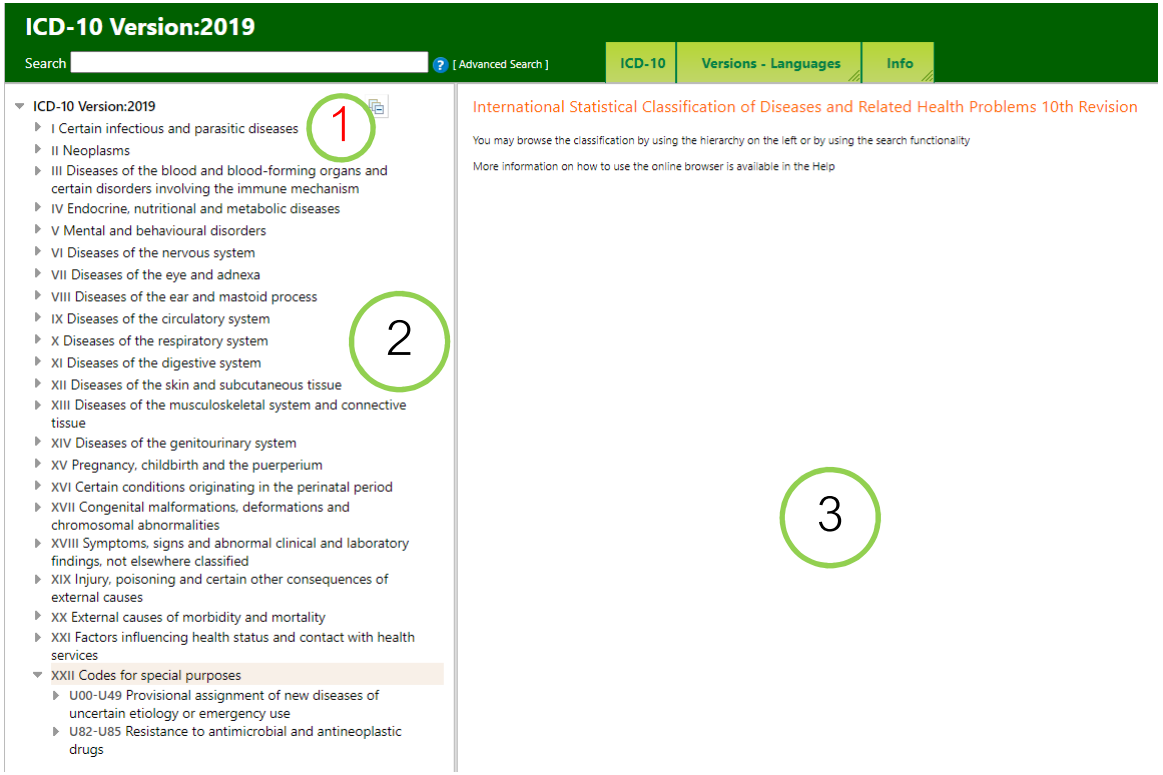
ICD-10 Version:2019
Search
[Advanced Search]
ICD-10
Versions - Languages
Info
ICD-10 Version:2019
I Certain infectious and parasitic diseases
II Neoplasms
III Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism
IV Endocrine, nutritional and metabolic diseases
V Mental and behavioural disorders
VI Diseases of the nervous system
VII Diseases of the eye and adnexa
VIII Diseases of the ear and mastoid process
IX Diseases of the circulatory system
X Diseases of the respiratory system
XI Diseases of the digestive system
XII Diseases of the skin and subcutaneous tissue
XIII Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
XIV Diseases of the genitourinary system
XV Pregnancy, childbirth and the puerperium
XVI Certain conditions originating in the perinatal period
XVII Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
XVIII Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified
XIX Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
XX External causes of morbidity and mortality
XXI Factors influencing health status and contact with health services
XXII Codes for special purposes
U00-U49 Provisional assignment of new diseases of uncertain etiology or emergency use
U82-U85 Resistance to antimicrobial and antineoplastic drugs
1
2
International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems 10th Revision
You may browse the classification by using the hierarchy on the left or by using the search functionality
More information on how to use the online browser is available in the Help
3

ตายด้วยโรคเรื้อรัง

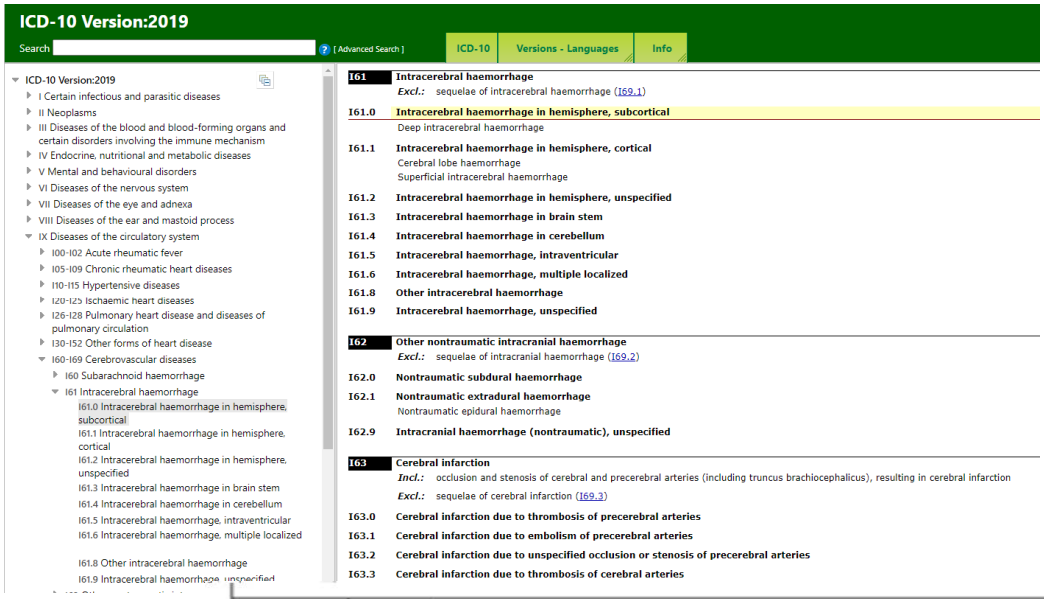

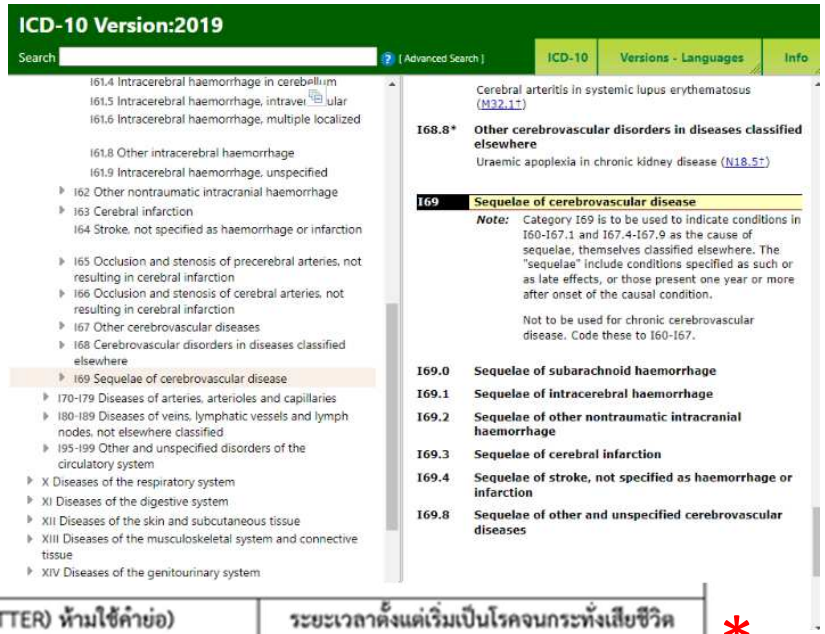

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
	a) SEQUELAE OF INTRACEREBRAL HEMORRHAGE (I69.1) (due to)	2 เดือน
	b) INTRACEREBRAL HEMORRHAGE (I61.0) (due to)	5 ปี
	c) ..... (due to)	.....
	d)	.....
	(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน.....	
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* **	
	(ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย)..... ภาวะแทรกซ้อนจากโรคหลอดเลือดสมองแตก	
	4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

*

ตายด้วยโรคเฉพาะ

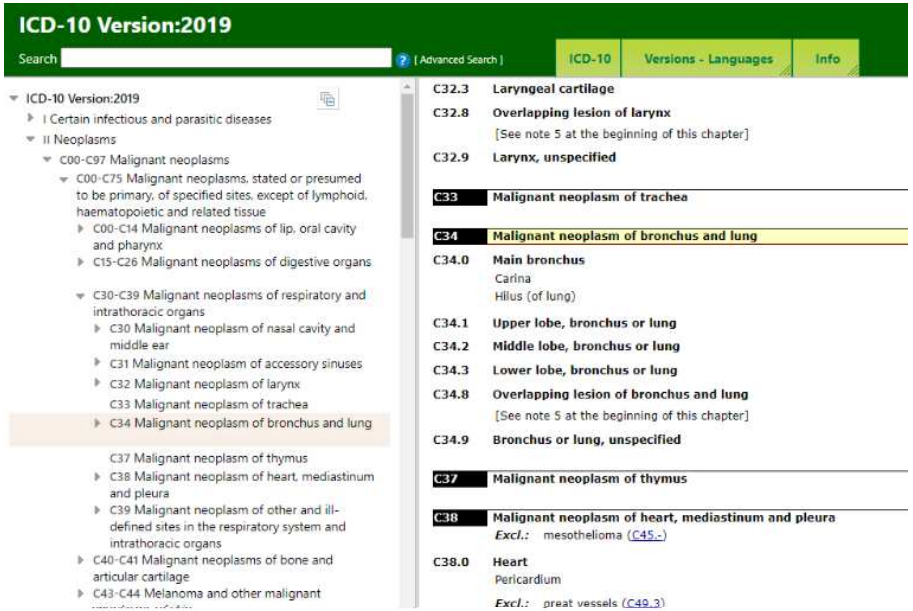

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
	a) MALIGNANT NEOPLASM OF LUNG (C34.9) (due to)	2 ปี
	b) ..... (due to)	.....
	c) ..... (due to)	.....
	d)	
	(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน.....	
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* ** (ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย) โรคมะเร็งปอด	
	4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

ตายโดยไม่ทราบโรค

ICD-10 Version:2019

Search [Advanced Search] | ICD-10 | Versions - Languages | Info

- R25-R29 Symptoms and signs involving the nervous and musculoskeletal systems
- R30-R39 Symptoms and signs involving the urinary system
- R40-R46 Symptoms and signs involving cognition, perception, emotional state and behaviour
- R47-R49 Symptoms and signs involving speech and voice
- R50-R69 General symptoms and signs
- R70-R79 Abnormal findings on examination of blood, without diagnosis
- R80-R82 Abnormal findings on examination of urine, without diagnosis
- R83-R89 Abnormal findings on examination of other body fluids, substances and tissues, without diagnosis
- R90-R94 Abnormal findings on diagnostic imaging and in function studies, without diagnosis
- R95-R99 Ill-defined and unknown causes of mortality
  - R95 Sudden infant death syndrome
  - R96 Other sudden death, cause unknown
  - R98 Unattended death
  - R99 Other ill-defined and unspecified causes of mortality
- XIX Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
- XX External causes of morbidity and mortality
- XXI Factors influencing health status and contact with health services
- XXII Codes for special purposes

Excl.: fetal death of unspecified cause (P95)
obstetric death NOS (O95)

R95 Sudden infant death syndrome
Incl.: sudden (unexplained) (infant) death (syndrome) under one year of age
Excl.: sudden (unexplained) (infant) death (syndrome) age one year and over (R96.0)

R95.0 Sudden infant death syndrome with mention of autopsy

R95.9 Sudden infant death syndrome without mention of autopsy
Sudden infant death syndrome, unspecified

R96 Other sudden death, cause unknown
Excl.: sudden:
- cardiac death, so described (I46.1)
- infant death syndrome (R95.-)

R96.0 Instantaneous death
Sudden unexplained (infant) death (syndrome) age one year and over
Excl.: Sudden death of known aetiology (A00.0-Q99.9, U04.9, V01.0-Y89.9)

R96.1 Death occurring less than 24 hours from onset of symptoms, not otherwise explained
Death known not to be violent or instantaneous for which no cause can be discovered
Death without sign of disease

R98 Unattended death
Incl.: Death in circumstances where the body of the deceased was found and no cause could be discovered
Found dead

สาเหตุการตาย	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
	a) UNATTENDED DEATH (R98) (due to)	
	b) - (due to)	
	c) (due to)	
	d)	
	(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน	
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* **	
	(ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย) ระบบหายใจและไหลเวียนโลหิตล้มเหลว	
	4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

ตายผิดธรรมชาติที่ไม่ส่งผ่าศพ

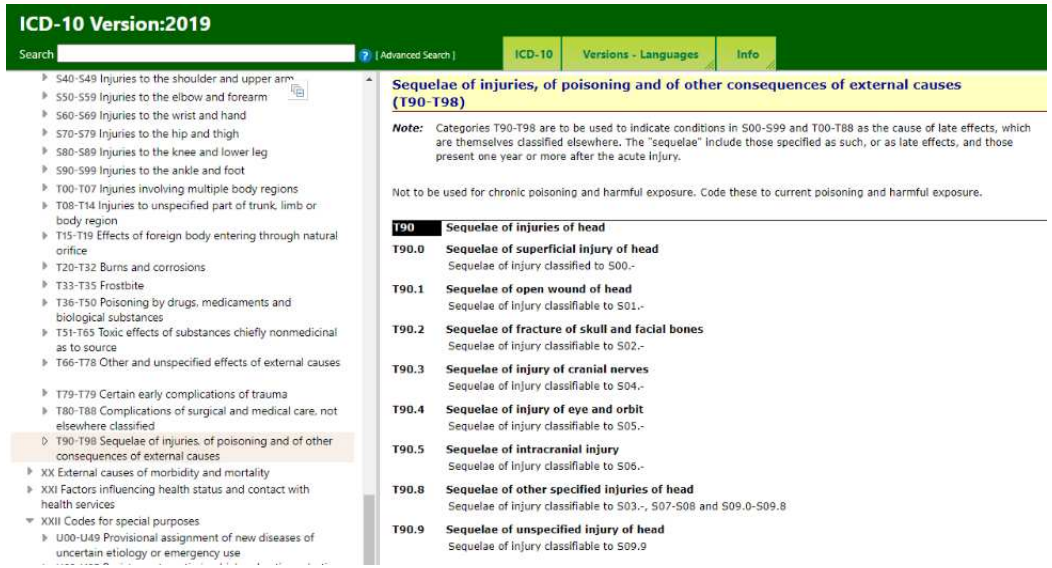

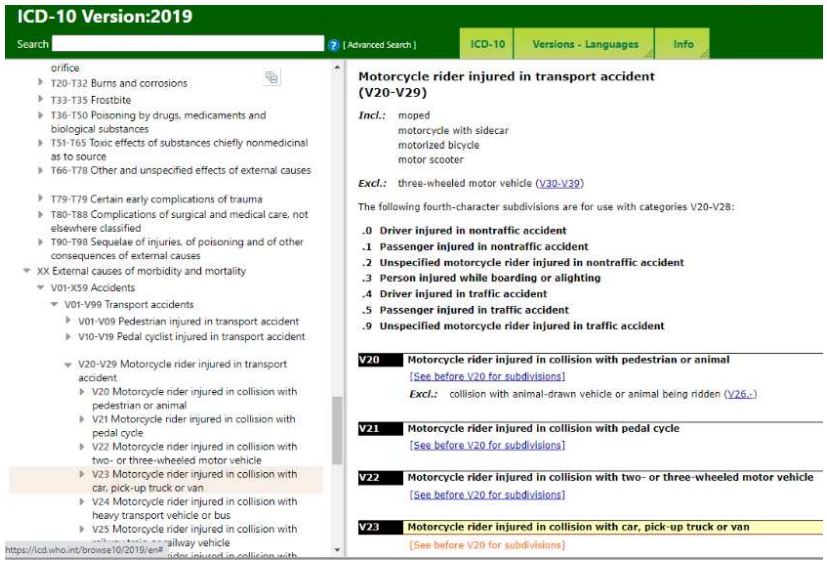

สาเหตุการตาย		ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเป็นโรคจนกระทั่งเสียชีวิต
	1. โรคที่เป็นสาเหตุการตาย (เขียนเป็นภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ (CAPITAL LETTER) ห้ามใช้คำย่อ)	
	a) SEQUELAE OF HEAD INJURIES (T90.8) (due to)	5 วัน
	b) MULTIPLE HEAD INJURIES (S09.7) (due to)	2 สัปดาห์
	c) MOTORCYCLE ACCIDENT (V23.4) (due to)	
	d)	
	(กรณีการตายผิดธรรมชาติ โปรดระบุว่าเป็น SUICIDE, HOMICIDE หรือ ACCIDENT ประเภทใด)	
	2. โรคหรือภาวะอื่นที่เป็นต้นเหตุหนุน	
	3. โรคหรือภาวะที่ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎรคัดลอกลงในช่อง "สาเหตุการตาย" ในมรณบัตร ** *เป็นสาระสำคัญที่ต้องระบุให้นายทะเบียนออกมรณบัตรได้* **	
	(ให้เขียนเพียงโรคหรือภาวะเดียวเท่านั้นโดยเขียนเป็นภาษาไทย) ภาวะแทรกซ้อนจากศีรษะได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร	
	4. หากผู้เสียชีวิตเป็นสตรี ☐ ไม่ตั้งครรภ์ ☐ กำลังตั้งครรภ์.....สัปดาห์ขณะเสียชีวิต ☐ เพิ่งสิ้นสุดการตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 สัปดาห์ ☐ ไม่ทราบ	

*

สาเหตุที่เป็นภาษาไทย

- ไม่มีกฎเกณฑ์ สามารถลงได้ตามความเหมาะสมเข้ากับบริบทต่าง ๆ แต่ต้องไม่ขัดกับสาเหตุการตายภาษาอังกฤษ และต้องไม่ก่อปัญหาทางระบบทะเบียนหรือทางสังคม รวมถึงต้องนำไปใช้ได้อย่างเป็นทางการ
- ไม่มีความจำเป็นต้องหลีกเลี่ยง mode of death
- ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลที่ใช้วินิจฉัยได้แน่นอน สามารถลงอาการหรือสภาวะกว้างๆ เช่น “ความชรา” หรือ “หัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน” หรือ “ระบบไหลเวียนโลหิตและการหายใจล้มเหลว” ได้ ในสาเหตุการตายตามธรรมชาติที่ยังระบุไม่ได้ และ ควรใช้ถ้อยคำทำนองนี้ มากกว่าที่จะลงว่า “ตายตามธรรมชาติที่ยังระบุสาเหตุไม่ได้”
- ในกรณีท่าเหตุการตายเกิดจากหลายภาวะต่อเนื่องกัน ไม่ควรลงสาเหตุโดด ๆ และไม่ควรแปลเฉพาะบรรทัดสุดท้ายมา

สรุป

- การชันสูตรพลิกศพเป็นกระบวนการทางกฎหมาย มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิทางอาญาของผู้ตาย และเริ่มต้นการสอบสวนคดีอาญา
- แพทย์ของรัฐมีหน้าที่ในการชันสูตรพลิกศพตามกฎหมายและตามระบบงาน ร่วมกับเจ้าพนักงานอื่น
- ประเด็นในการชันสูตรพลิกศพมี 6 ประการ และหน้าที่หลักในการตรวจและให้ความเห็นของแพทย์ มี 3 ประการ คือ ผู้ตายเป็นใคร เวลาตาย และสาเหตุการตาย
- การชันสูตรพลิกศพในที่ที่ศพอยู่ อาจมีความจำเป็นที่ต้องส่งศพตรวจต่อ
- การผ่าศพเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง และมีการตรวจอื่นๆในขั้นตอนนี้
- หน้าที่ของแพทย์ที่เป็นเจ้าพนักงานผู้ชันสูตรพลิกศพ ต้องสรุปประเด็นเท่าที่จะทำได้และออกเอกสารตามกฎหมายอย่าง**ถูกต้อง**และ**เหมาะสม**